

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

**Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΕΡΩΤΙΚΟΥ ΣΥΝΤΡΟΦΟΥ
ΩΣ ΕΚΦΑΝΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΑΞΙΑΣ.**

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ 313/1996
ΤΟΥ ΑΝΑΘΕΩΡΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΘΗΝΑΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑ
2004

Διάγραμμα

1. Εισαγωγή.
2. Η απόφαση 313/1996 του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου Αθήνας.
3. Σχόλιο.
4. Συμπέρασμα.

1. Εισαγωγή.

Από την εποπτεία της ποινικής νομολογίας που αναφέρεται σε υποθέσεις βιασμών, διακρίνει κανείς την τάση των δικαστηρίων της χώρας να αναγάγουν το έννομο αγαθό της γενετήσιας ελευθερίας ως ειδικότερη έκφανση της «γενετήσιας ελευθερίας», επειδή το έγκλημα του άρθρου 336 Π.Κ. εντάσσεται στο 19^ο κεφάλαιο του Ποινικού Κώδικα, με τίτλο «Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας». Σε ένα δεύτερο επίπεδο υπαγωγής του βιασμού σε συνταγματικά προστατευόμενα αγαθά, η νομολογία ανάγει το έννομο αγαθό που θίγεται με το έγκλημα του βιασμού σε πράξη η οποία θίγει την «ανθρώπινη αξιοπρέπεια». Ωστόσο, ο όρος *ανθρώπινη αξιοπρέπεια* χρησιμοποιείται από το Σύνταγμα μόνο στα άρθρα 7§2, 106§2, προκειμένου να τεθεί μία αόριστη νομική έννοια, ως απαγορευόμενη δικονομική πρακτική αφενός στο άρθρο 7§2 και ως περιορισμός της ιδιωτικής οικονομικής πρωτοβουλίας αφετέρου, στο άρθρο 106§2 Σ. Πρόκειται για μία νομική έννοια, η οποία συνδέει την αξία σε σχέση με τους άλλους και σε σχέση με το πώς γίνεται αντιληπτή από τους άλλους. Ο όρος αξιοπρέπεια, προερχόμενος από το *αξία + πρέπον* έχει την αντικειμενικότητα που της προσδίδεται από το κρατούν πρέπον, από το επικρατέστερο νοούμενο «δέον». Σε αντίθεση προς την αξιοπρέπεια, η έννοια της (ανθρώπινης) αξίας είναι πιο αντικειμενική, πιο απόλυτη, χωρίς να εξαρτά το νοηματικό της εύρος από εξωτερικούς παράγοντες, όπως η αξιοπρέπεια¹. Ως εκ τούτου, κακώς αναφέρεται στην αναφερόμενη στο βιασμό νομολογία η «ανθρώπινη αξιοπρέπεια» ως το

---

¹ Βλ. Γ.-Α. Μαγκάκη, Πρακτικά υποεπιτροπών, Β', 29 Ιανουαρίου 1975, σελ. 418: «Προτιμώ τη λέξη αξία και όχι αξιοπρέπεια, γιατί η αξιοπρέπεια σημαίνει μόνο την αξία σε σχέση με τους άλλους, ενώ η λέξη αξία εκφράζει την ουσία, που είναι δεδομένη χωρίς συσχετισμό με τρίτους».

(συνταγματικό) θιγόμενο έννομο, αγαθό. Η αναγωγή θα έπρεπε να γίνεται είτε στην γενική ελευθερία του άρθρου 5§1 Σ, αφού και ο τίτλος του κεφαλαίου του Ποινικού Κώδικα είναι «Εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας», είτε, λόγω της σοβαρότητας της προσβολής που υφίσταται ένα πρόσωπο από το βιασμό, στην προσβολή της αξίας του ως ανθρώπου, αφού με το βιασμό υποβιβάζεται, παρά την αντίθετη θέλησή του, σε ένα αντικείμενο ικανοποίησης της σωματικής εκτόνωσης του δράστη. Για αυτό το λόγο, πολύ σωστά, η ακόλουθη απόφαση, δεν ανήγαγε την επιλογή ερωτικού συντρόφου στην «ανθρώπινη αξιοπρέπεια», αλλά στην ανθρώπινη αξία, του άρθρου 2§1 του Συντάγματος.

2. Η απόφαση 313/1996 του Αναθεωρητικού Δικαστηρίου της Αθήνας.

Τα σημαντικά σημεία της απόφασης, όπως δημοσιεύεται στο περιοδικό Υπεράσπιση 1998 (σελ. 123), είναι τα ακόλουθα:

«Επειδή κατά τη διάταξη του άρθρου 336 παρ. 1 ΠΚ βιασμό διαπράττει όποιος με σωματική βία ή με απειλή σπουδαίου και αμέσου κινδύνου εξαναγκάζει άλλον σε συνουσία εξώγαμη, ανοχή ή επιχείρηση ασελγούς πράξεως.

Με βάση τα στοιχεία του νόμου ο βιασμός είναι έγκλημα πολύπρακτο, γιατί, όπως περιγράφεται (: τυποποιείται) στο οικείο άρθρο, πραγματώνεται με περισσότερες από μία πράξεις, από τις οποίες η μία συνιστά το έγκλημα της παράνομης βίας (άρθρο 330 ΠΚ - εξαναγκασμό με βία ή απειλή σε ανοχή), ενώ οι δύο άλλες (εξώγαμη συνουσία - ασελγής πράξη) είναι βέβαια ξεχωριστές πράξεις με την κοινωνιολογική έννοια του όρου, δεν αποτελούν όμως αυτές καθαυτές εγκλήματα. Το ίδιο έγκλημα εξάλλου είναι γνήσιο πολύτροπο ή υπαλλακτικά μικτό, καθώς η παράνομη βία μπορεί να τελεστεί μόνο με σωματική βία ή μόνο με απειλή, αλλά μπορεί να τελεσθεί και με βία και με απειλή διαδοχικά, χωρίς στην περίπτωση αυτή να έχουμε συρροή εγκλημάτων, αλλά ένα έγκλημα (βλεπ. Γ.Α. Μαγκάκη, Τα εγκλήματα περί την γενετήσιον και την οικογενειακήν ζώνην 1967 σελ. 20, Τ. Φιλιππίδη, Μαθήματα Ποινικού Δικαίου, Ειδικό Μέρος, Τόμος Β', 1981 σελ. 212 επ.).

Ο πρώτος τρόπος τέλεσης του υπό κρίση εγκλήματος συνίσταται στο ότι ο δράστης ασκεί σωματική βία για να εξαναγκάσει το θύμα σε εξώγαμη συνουσία ή σε επιχείρηση ασελγούς πράξεως. Ως άσκηση σωματικής βίας νοείται η χρήση σωματικά επενεργούσης δύναμης για την υπερνίκηση είτε ήδη εκδηλωθείσης, είτε και απλά αναμενόμενης να εκδηλωθεί αντίστασης. Το αποφασιστικό επομένως στοιχείο της σωματικής βίας είναι η σωματική επενέργεια της

συνιστώσας αυτήν δύναμης και όχι η υλική φύση αυτής, η οποία βέβαια κατά κανόνα θα υπάρχει, δεν είναι όμως απαραίτητη για τη συγκρότηση της έννοιας της σωματικής βίας. Επικαλυπτικά πρέπει να επισημανθεί ότι η σωματική βία μπορεί να ασκηθεί όχι μόνο με ενέργεια, αλλά και με παράλειψη και ότι πρέπει να ασκείται πάνω σ' αυτό τούτο το θύμα. Συνεπώς για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος του βιασμού δεν αρκεί η άσκηση βίας πάνω σε πράγματα ή επί τρίτων προσώπων.

Η σωματική βία, ως γνωστόν, διακρίνεται σε VIS ABSOLUTA και σε VIS COMRULSIVA. Η πρώτη, η επονομαζόμενη και ακαταμάχητος σωματική βία, είναι αυτή που επιτυγχάνει αμέσως τον σκοπόν της, δηλαδή κατά τρόπο μηχανικό εξουδετερώνει πρακτικά πλήρως τη βούληση του εξαναγκαζόμενου προσώπου. Αντιθέτως VIS COMRULSIVA είναι η σωματική βία η οποία επιτυγχάνει το σκοπό της μέσω της βούλησής του εξαναγκασμένου. Εδώ δηλαδή το εξαναγκαζόμενο άτομο, προκειμένου να αποφύγει τη συνέχιση της άσκησης σωματικής βίας, ενδίδει τελικά στις ορέξεις του δράστη, διαμορφώνοντας σχετική βούληση. Στο σημείο αυτό άλλωστε έγκειται και η διαφορά ανάμεσα στη VIS COMRULSIVA και στην ψυχολογική βία. Ενώ δηλαδή στην πρώτη απαιτείται πάντοτε να υπάρχει σωματική επενέργεια, η δεύτερη υπάρχει οσάκις, χωρίς κάποια σωματική επενέργεια, δημιουργείται ψυχικά δυσάρεστη κατάσταση στο εξαναγκαζόμενο πρόσωπο, προκειμένου αυτό προς άρση της κατάστασης αυτής ενδώσει. Έχουν όμως και κοινό σημείο αναφοράς τα δύο αυτά φαινόμενα κατά το ότι σε αμφοτέρω η συνιστώσα αυτά βία αποσκοπεί να επιτύχει τον στόχο της μέσω της βούλησης του εξαναγκαζόμενου (βλεπ. Γ.Α. Μαγκάκη, ό.π., σελ. 212 επ., ομοίως Ν. Ανδρουλάκη, Η έννοια της βίας εν τω ποινικώ δίκαιω, Ποιν.Χρον. 1963 σελ. 593 επ., Ε. Συμεωνίδη - Καστανίδη. Το έγκλημα της παράνομης βίας κατά το άρθρο 330 Π.Κ., Αρμεν. 1982 σελ. 973 επ.).

Ο δεύτερος τρόπος πραγμάτωσης του εξεταζόμενου εγκλήματος συνίσταται στον εξαναγκασμό άλλου με απειλή σπουδαίου και αμέσου κινδύνου. Απειλή είναι η προαγγελία κακού, δηλαδή κάποιας υλικής ή ηθικής βλάβης, η οποία πρόκειται να επέλθει σε βάρος του θύματος σε περίπτωση που δεν ήθελε ενδώσει στις σεξουαλικές απαιτήσεις του δράστη. Είναι αδιάφορο βέβαια αν το απειλούμενο κακό πρόκειται να προέλθει από τον ίδιο το δράστη ή τρίτο πρόσωπο, αρκεί αυτός που απειλεί να εμφανίζεται και να πείθει τον απειλούμενο ότι αυτός εξουσιάζει την επέλευση ή μη του κακού. Όπως γίνεται αντιληπτό το απειλούμενο εν προκειμένω κακό προσδιορίζεται υπό του νόμου ως κίνδυνος. Νοείται δε ως κίνδυνος η κατάσταση εκείνη που κάτω από ορισμένες συνθήκες ενέχει κατά την κοινή πείρα, όχι απλώς τη δυνατότητα, αλλά την πιθανότητα της επέλευσης κάποιας βλάβης. Πέραν αυτών ο απειλούμενος κίνδυνος πρέπει να είναι σπουδαίος και άμεσος. Σπουδαίος είναι ο κίνδυνος όταν το απειλούμενο κακό ενέχει κάποια σοβαρότητα και βαρύτητα ικανή να εξαναγκάσει τον μέσο κοινωνικό άνθρωπο, που βρίσκεται κάτω από τις ειδικές και εσωτερικές συνθήκες του θύματος, να ενδώσει. Άμεσος είναι ο κίνδυνος όταν το απειλούμενο κακό μπορεί να επέλθει σε τόσο σύντομο χρόνο, ώστε να επιβάλλεται κατά την κρίση του μέσου ανθρώπου από τούδε μέριμνα για την αποτροπή του. Πρέπει ακόμα να παρατηρηθεί ότι η σωματική βία, όσο και η απειλή θα πρέπει να αποτελούν τους λόγους υποκαταστάσεως της θελήσεως του θύματος, έτσι ώστε (τελικά) να εξαναγκασθεί να συνουσιασθεί ή να ανεχθεί ή να επιχειρήσει ασεγή πράξη. Ο

εξαναγκασμός επομένως υπάρχει όταν με τη σωματική βία ή απειλή καταλύθηκε η ελευθερία του θύματος να αποφασίζει, αν, τότε και με ποιον θα έλθει σε σαρκική ομιλία και της επιβλήθηκε η συνουσία ή το να ανεχθεί ή να επιχειρήσει ασελγή πράξη με το δράστη. Αιτιακά απαιτείται σύνδεσμος μεταξύ της ασκηθείσας βίας ή απειλής και της τελεσθείσας συνουσίας ή ανοχής ή επιχείρησης ασελγούς πράξης. Συνακόλουθα για να συντρέξει το στοιχείο του εξαναγκασμού δεν απαιτείται κατ' ανάγκη το θύμα να αντισταθεί ενεργά, αρκεί το γεγονός ότι παρά την αντίθετη βούλησή του και με τη χρήση σωματικής βίας συνουσιάζεται ή υπομένει ή ενεργεί ασελγή πράξη.

Σε τελική ανάλυση μπορούμε να πούμε πως η απαξία του βιασμού συνίσταται στο ότι **παραμερίζονται η σεξουαλική αυτοδιάθεση** του ατόμου και η δυνατότητα επιλογής ερωτικού συντρόφου που έχει στο χώρο της σεξουαλικής τουζωής.

Το πρόβλημα το οποίο πρέπει να μας απασχολήσει στη συνέχεια είναι ο εννοιολογικός προσδιορισμός του όρου << ασελγής πράξη >>. Η επιστήμη και η νομολογία δέχονται την ασέλγεια ως την πράξη εκείνη που αντικειμενικά προσβάλλει το κοινό αίσθημα της αιδούς και των ηθών, υποκειμενικά δε κατευθύνεται στην ικανοποίηση ή διέγερση της γενετήσιας ορμής [βλέπ. Κ. Γαρδίκια, Τα εγκλήματα κατά των ηθών, Ποιν.Χρον. Β' (1952) σελ. 54, Δ. Καρανίκια, Εγχειρίδιον Ποινικού Δικαίου, τομ. Γ' (ειδ. Μέρος), 1962 σελ. 144, Α. Μπουρόπουλου, Ερμηνεία Π.Κ., τομ. Β', 1963 σελ. 582, Γ.Α. Μαγκάκη, ό.π., σελ. 43, Η. Γάφου, Ποινικόν Δίκαιον, Ειδ. Μέρος, τεύχος Β', σελ. 22, ΑΠ 219/59 Ποιν.Χρον. Θ' (1959) σελ. 517, ΑΠ 739/75 Ποιν.Χρον. ΚΣΤ' (1976) σελ. 136, ΑΠ 1051/76 Ποιν.Χρον. ΚΖ' (1977) σελ. 357, ΑΠ 702/81 Ποιν.Χρον. ΛΒ' (1982) σελ. 28, ΑΠ 1531/83 Ποιν.Χρον. ΛΔ' (1984) σελ. 501]. Μ' αυτό τον ορισμό μια ασαφής έννοια, όπως είναι η ασελγής πράξη, προσδιορίστηκε με ένα υποκειμενικό στοιχείο και με τρεις άλλες εξίσου ασαφείς έννοιες (κοινό αίσθημα, αιδώς, ήθη). Το κατά τα παραπάνω δημιούργησε πολλά προβλήματα με κυριότερο εκείνο της ποινικής αξιολογήσεως των ελαφρών γενετήσιων πράξεων. Τα προβλήματα αυτά δεν έπαυσαν να υπάρχουν και μετά τη θέση σε ισχύ του Ν. 1419/1984, ο οποίος μετά τις τροποποιήσεις που επέφερε, δεν προσδιόρισε εννοιολογικά την ασελγή πράξη. Όμως οι νέες ρυθμίσεις που εισήγαγε ο νόμος αυτός επιτρέπουν τη βάσιμη και αιτιολογημένη υποστήριξη της άποψης ότι **στην αντικειμενική υπόσταση του εγκλήματος του βιασμού υπάγονται μόνο η συνουσία και οι απομιμήσεις της, δηλαδή ίσης βαρύτητας μ' αυτή πράξεις**. Το συμπέρασμα αυτό εδραιώνεται στις ακόλουθες επισημάνσεις: α) Το άρθρο 336 ΠΚ, κατά τη μεταβολή του τίτλου του ΙΘ' Κεφαλαίου του Ποινικού Κώδικα από <<εγκλήματα κατά των ηθών >> σε << εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσής της γενετήσιας ζωής >>, αντιμετωπίζει προσβολές του εννόμου αγαθού της γενετήσιας ελευθερίας. Η απειλούμενη βαρύτερη ποινή είναι λογικό να θεωρηθεί ότι προορίζεται για ανάλογες από άποψη βαρύτητας προσβολές, β) Η διάταξη του παραπάνω άρθρου, ύστερα από την τροποποίησή της με το Ν. 1419/1984, επιφυλάσσει την ίδια βαριά ποινή τόσο για τον εξαναγκασμό σε εξώγαμη συνουσία όσο και για τον εξαναγκασμό σε ανοχή ή επιχείρηση άλλης ασελγούς πράξης, που αποτελούν πλέον διαφορετικούς τρόπους τέλεσης του ίδιου εγκλήματος. Αφού λοιπόν προβλέπεται ίδια ποινή, **πρέπει η άλλη ασελγής πράξη να είναι ισοδύναμη, από άποψη βαρύτητας, με τη**

συνουσία. Διαφορετικά θα καταλήγαμε στην αποδοχή της ύπαρξης διαζευκτικά μικτών εγκλημάτων, που δεν θα είχαν την ίδια απαξία, παρά το γεγονός ότι η απειλούμενη ποινή θα ήταν ενιαία και γ) Με τη νέα του μορφή το άρθρο 337 ΠΚ τυποποιεί σε ποινικό αδίκημα τη βάνανση προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας άλλου με ασελγείς χειρονομίες. Είναι φανερό ότι αν οι ελαφρές γενετήσιες πράξεις δεν υπάγονται στην πιο πάνω διάταξη τότε στερείται αυτή πεδίου εφαρμογής, πράγμα που αναμφισβήτητα δεν ήταν στις προθέσεις του νομοθέτη. Ύστερα από όσα προαναφέρθηκαν θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έννοια της ασελγούς πράξης καλύπτει κάθε σωματική επαφή που έχει εξωτερικά φανερό και έντονο γενετήσιο χαρακτήρα. Ουσιαστικά δηλαδή πρόκειται για τη συνουσία και τα υποκατάστατά της (: τις απομμήσεις της) [βλέπετε Αναγνωστοπούλου Ηλία, Ασελγείς πράξεις (ΠΚ 336, 339) και ασελγείς χειρονομίες (ΠΚ 337), Ποιν.Χρον. ΛΗ' (1988) σελ. 568, Ζύγουρα, Η έννοια της ασελγούς πράξεως, Ποιν.Χρον. ΛΗ' (1988) σελ. 333, Μανωλεδάκη Ι., Η διαλεκτική έννοια των εννόμων αγαθών 1973 σελ. 96 επ., Μαργαρίτη Λ., Αρμ. 1984, 733 επ., Παπαγεωργίου - Γονατά, Η έννοια της ασελγείας μετά τη νομοθετική μεταρρύθμιση των << εγκλημάτων κατά των ηθών >>, ΝοΒ 1989, 1493 επ., Παρασκευόπουλου, Η έννοια της ασελγούς (γενετήσιας) πράξης, ερμηνεία κατ' κριτική θεώρηση, Ποιν.Χρον. ΛΔ' (1984), 337 επ., του ίδιου, Ερμηνεία 1985, 864 επ., ΣυμβΠλημΘεσ, 667/1985 Αρμ 1985, 864 επ. (όπου πρόταση Γκόρη), Διάτ.Εισ.Πατρ. (Ζύγουρας) 15/1985, Αρμ 1985, 863, Διαρκ ΣτρατΘεσ 274/1985 Αρμ 1987, 602 (όπου πρόταση Παπαδαμάκη), ΣυμβΠλημΠατρ 59/1985 Αρμ 1986, 234 (όπου πρόταση Ζύγουρα), ΣυμβΠλημΘεσ 265/1986 Αρμ 1988, 792 (όπου πρόταση Μικρούλη), ΔιαρκΣτρατ Θεσ 83/1987 Αρμ 1988, 1143 (όπου πρόταση Παπαδαμάκη), ΔιαρκΣτρατΘεσ 409/1988 Αρμ 1990, 55 (όπου πρόταση Παπαδαμάκη), ΣυμβΠλημΘεσ 91/1991, Υπεράσπιση 1991 σελ. 463 (όπου πρόταση Καμηλάρη), ΣυμβΠλημΘεσ 92/1991 σελ. 465 (όπου πρόταση Δημόπουλου), ΣυμβΠλημΘεσ 661/1991, Υπεράσπιση 1992 σελ. 349 (όπου πρόταση Ε. Μετσοβίτου - Φλουρή), Ποιν.Χρον. ΜΣΤ' σελ. 612 επ.].

Περαιτέρω για την εν υποκειμένου στοιχειοθέτηση του εγκλήματος του βιασμού απαιτείται δόλος, ο οποίος σύγκειται στη γνώση και στη θέληση του δράστη να πραγματοποιήσει το συγκεκριμένο έγκλημα. Δηλαδή στη γνώση και στη θέληση άσκησης σωματικής βίας ή απειλής σπουδαίου και αμέσου κινδύνου και στη θέλησή του ότι με τον τρόπο αυτό θα εξαναγκάσει το θύμα σε εξώγαμη συνουσία ή σε άλλη ασελγή πράξη (Η. Γάφου, Ποιν. Δίκαιον, Ειδ. Μέρος, Τεύχος Ε' σελ. 16 επ., Τούση -Γεωργίου, Ποιν. Κώδικας, Τόμ. Β' σελ. 336 επ., Μπουρόπουλου, Β' σελ. 581 επ., ΠλημΔράμας 15/1990 Ποιν.Χρον. Μ' 612, ΠοινΧρον. ΜΣΤ' σελ. 620).

Επειδή σύμφωνα με την παρ. 13 εδ., β' του άρθρου 10 του Ν. 2168/93 << Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν όπλα, πυρομαχικά κ.λ.π. >>, << όποιος φέρει παράνομα όπλα ή άλλα είδη που διαλαμβάνονται στις παραγράφους 1 περ., γ', 2 και 3 περ., β', γ' και ε' του άρθρου 1 του παρόντος νόμου τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών και χρηματική ποινή >> (ΑΠ 1151/94, Π.Χρ. ΜΔ/963). Ως όπλα που διαλαμβάνονται στην παραγρ. 2β' του άρθρου 1 του παραπάνω νόμου νοούνται τα κάθε είδους μαχαίρια, εκτός εκείνων που η κατοχή τους δικαιολογείται για οικιακή ή επαγγελματική ή εκπαιδευτική χρήση, τέχνη, θήρα, αλιεία, ή άλλη συναφή χρήση. Στην κατηγορία αυτή υπάγεται όπως είναι προφανές και το μαχαίρι εκείνο με μήκος οδοντωτής λεπίδας 10 εκ., περίπου

και ξύλινη λαβή που έφερε μαζί του ο δράστης ευρισκόμενος, όχι βέβαια μέσα στο σπίτι του, αλλά περιδιαβαίνων δημοτικό πάρκο, χωρίς φυσικά να έχει εκδοθεί στο όνομά του άδεια της αρμοδίας αρχής του τόπου κατοικίας ή διαμονής του (βλ. Γ. Μπέκα, Όπλα-Πυρομαχικά-Εκρηκτικά έκδ. 1995 σελ. 140 επ.).

Επειδή σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 14 του Ν. 2168/93 << Ρύθμιση θεμάτων που αφορούν όπλα, πυρομαχικά κ.λ.π. >> << όποιος με χρήση όπλου ή άλλου αντικειμένου αναφερομένου στον παρόντα νόμο διαπράξει κακούργημα ή πλημμέλημα από δόλο ή αμέλεια και καταδικαστεί, ανεξάρτητα από την ποινή που επιβάλλεται γι' αυτό, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών >>. Για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της οπλοχρησίας θα πρέπει το όπλο που ως τέτοιο νοείται και το μαχαίρι που πριν λίγο περιγράφηκε να χρησιμοποιηθεί εκτός των άλλων περιστάσεων κατά τρόπο που να προκληθεί φόβος και ανησυχία σ' άλλο άτομο με επικείμενο κίνδυνο της ζωής του, όπως όταν ο δράστης το πιέζει αφόρητα στο λαιμό του θύματος προκαλώντας σ' αυτό έντονο πόνο και άλγος για να καμφθεί έτσι η όποια αντίστασή του προκειμένου στη συνέχεια να καταστεί υποχείριό του εξαναγκάζοντάς το να υπομείνει την ικανοποίηση των σεξουαλικών ορέξεών του βιάζοντάς το.

Επειδή από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν στο παρόν δικαστήριο, την ανάγνωση των πρακτικών της πρωτοβάθμιας δίκης, καθώς και των λοιπών εγγράφων της δικογραφίας, την απολογία του κατηγορουμένου και την όλη αποδεικτική διαδικασία αποδείχθηκε ότι:

Ο κατηγορούμενος, ενώ υπηρετούσε ως νεοσύλλεκτος στρατιώτης στο 6ο Σ.Π., την 18-6-94 τελούσε σε 4ήμερη άδεια μικρής διάρκειας και βρισκόταν στο σπίτι του, στο Χολαργό, Περί την 12.10' ώρα της ίδιας ημέρας, αφού παρέλαβε και οδήγησε το υπ' αριθμ. ΧΧΕ-3732 ΙΧΕ όχημα ιδιοκτησίας του πατέρα του, μετέβη μ' αυτό στο δημοτικό πάρκο του Παπάγου. Εκεί, αφού στάθμευσε το όχημά του, εισήλθε στη συνέχεια στο πάρκο, όπου αντιλήφθηκε δύο κοπέλες που κάθονταν πλησίον του γηπέδου τένις συζητώντας, τις οποίες και έθεσε υπό την άμεσο παρακολούθησή του.

Περί την 12.30' ώρα οι δύο νεανίδες χωρίσανε με σκοπό η καθεμία να μεταβεί στο σπίτι της ακολουθώντας προς τούτο χωριστά και αντίθετα δρομολόγια μετάβασης. Έτσι όταν η μία εξ αυτών, η Κ.Μ., βρισκόταν περί το μέσο του πάρκου, αυτός την πλησίασε, την άρπαξε με το χέρι του από το μπράτσο της, ενώ με το άλλο χέρι της έθεσε το μαχαίρι που κρατούσε, μήκους 20 εκ., περίπου με ξύλινη λαβή (μήκος λεπίδας 10 εκ.), στο λαιμό της, πιέζοντάς το συγχρόνως έτσι ώστε να της προκαλείται αφ' ενός μεν αίσθημα πόνου, αφ' ετέρου δε αίσθηση και αντίληψη της σοβαρότητας της καταστάσεως και της εν συνεχεία άμεσης εξέλιξής της. Συνεχίζοντας να ασκεί, κατά τα προεκτεθέντα, σωματική βία επάνω της και στοχεύοντας στο να παραμερίσει την όποια αναμενόμενη αντίστασή της, της απηύθυνε, με τη σχετική δυσχέρεια έκφρασης που τον διέκρινε λόγω βατταρισμού, τις φράσεις << Μη μιλήσεις, μη φωνάζεις, γιατί θα σε σκοτώσω >>, απειλώντας την έτσι κατά τρόπο σπουδαίο και άμεσα υλοποιήσιμο με κίνδυνο κατά της ζωής της.

Ενόψει της παραπάνω απροσδόκητης, βίαιης και απειλητικής συμπεριφοράς του,

η Κ., μαθήτρια Λυκείου, ηλικίας 16 ετών, οσφραϊνόμενη προφανώς τα καταθρόνια σχέδια του δράστη, το μόνο μηχανισμό που είχε εκείνη τη στιγμή να θέσει σε ενέργεια, ως αποκλειστικό όπλο ανάσχεσης κατά της εκδηλωθείσης ήδη σε βάρος της και σε εξέλιξη υπάρχουσας σοβαράς και δυσάρεστης κατάστασης, δεν ήταν άλλο παρά να αρχίσει να κλαίει εκλιπαρώντας τον παράλληλα όπως την αφήσει να φύγει. Αντ' αυτού ο κατηγορούμενος την έσυρε απόμερα και μάλιστα σε μέρος ευσκιόφυλλο το οποίο σκόπιμα εν τάχει επέλεξε, εξασφαλίζοντας έτσι το αθέατο των πράξεών του που μετά από λίγο θα λάμβαναν χώρα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες πίεσης και εξαναγκασμού με τις οποίες ο κατηγορούμενος έκαμψε και εξουδετέρωσε την όποια τυχόν εκδήλωση αντίθετης θέλησης του θύματος, επέβαλε σ' αυτό να αφαιρέσει τα ενδύματά του. Η κοπέλα, αντιλαμβανόμενη τον προδιαγραφόμενο και τον προφανή σκοπό του δράστη για επίτευξη εξώγαμης συνουσίας, κλαίγοντας τον παρακαλούσε να την αφήσει γνωστοποιώντας του μάλιστα ότι ήταν ασθενής (εμμηνόρροια). Οι ικεσίες αυτές όμως δεν στάθηκαν ικανές να εμποδίσουν την αποφασιστικότητα και εμμονή του κατηγορουμένου που μοναδικό στόχο είχε την σεξουαλική ικανοποίησή του. Μη έχοντας άλλη διέξοδο η κοπέλα, αφού τυχόν απόπειρα για φυγή ήταν εκ των πραγμάτων καταδικασμένη σε αποτυχία δοθέντος ότι το μαχαίρι ήταν κολλημένο στην κυριολεξία στο λαιμό της και υπήρχε άμεσος και σπουδαίος κίνδυνος για τη ζωή της, αναγκάστηκε να ενδώσει αφαιρώντας τη βερμούδα και την κιλότα της την οποία έφερε μέχρι την περιοχή των γονάτων. Ακολουθώντας, με δεδομένο το έντονο στοιχείο του εξαναγκασμού (σωματική βία και απειλή), η νεανίδα μη μπορώντας, όπως προεκτέθηκε, να προτάξει οποιαδήποτε αντίσταση, που άλλωστε εκ των πραγμάτων θα ήταν αναποτελεσματική και ατελέσφορος, ενέδωσε στις προσταγές του δράστη και αφήρεσε το μπλουζάκι της και το στηθόδεσμο, ενώ λίγο νωρίτερα ο κατηγορούμενος της είχε αφαιρέσει παντελώς τα πάνω ρούχα της μαζί με τα παπούτσια της, σκοπεύοντας έτσι στο να δυσχεράνει ακόμη περισσότερο ακόμη περισσότερο την όποια σκέψη ή προσπάθειά της για φυγή. Ύστερα ο κατηγορούμενος αφαίρεσε και αυτός με τη σειρά του το σορτσάκι του και επειδή σε θωπίες των γεννητικών οργάνων της Κ., προκειμένου το μεν να διεγείρει επιθυμίες δημιουργώντας παράλληλα τις αναγκαίες προϋποθέσεις για πλήρη στη συνέχεια εξώγαμη συνουσία, το δε να βεβαιωθεί << ιδίαις χερσίν >> ότι πράγματι αυτή ασθενούσε. Σχεδόν ταυτόχρονα την ανάγκασε να του πιάσει το εν στύσει πέος του πράγμα που η νεανίδα έπραξε. Διαπιστώνοντας ατυχώς του λόγου το αληθές της νέας και <<σεβόμενος>> στο σημείο αυτό τη <<θέση>> της και μη μπορώντας να τιθασεύσει το ορμητικό πάθος του για σεξουαλική ικανοποίηση που ήδη βρίσκονταν σε ανέλεγκτη έξαρση, ενώ το ανήμπορο θύμα του βρισκόταν ενώπιόν του δίκην <<προβάτου επί σφαγήν>>, επέλεξε **άλλο τρόπο ικανοποίησης** ποινικώς παρόμοιο, ισάξιο και ισοδύναμο μ' αυτό της συνουσίας. Πρόσταξε λοιπόν την παθούσα να στρέψει τα γυμνά οπίσθιά της και να σκύψει, ενώ ο ίδιος από πίσω έσπρωχνε παλινδρομικά το εν στύσει πέος του στους γλουτούς της, οπότε και εκσπερμάτωσε πάνω της. Αφού κατ' αυτό τον τρόπο ικανοποίησε το γενετήσιο ορμέφυτό <<φιλάνθρωπα>> πλέον φερόμενος άφησε το, κατά πάντα ταπεινωμένο και καθειμαγμένο στην εύθραυστη σφαίρα της σεξουαλικής αυτοδιάθεσης, θύμα του να φύγει, ενώ ο ίδιος έσπευσε να εξαφανισθεί. Η Κ.Μ., παρά το ψυχικό σοκ και την ψυχολογική εξαθλίωση στην οποία είχε περιέλθει κατόρθωσε να ανασυντάξει τις δυνάμεις της και ανακοίνωσε το περιστατικό στους οικείους της, κατήγγειλε αυτό στις αστυνομικές αρχές και την 22-6-94 μεταβάσα στο

6ο Σ.Π., ανεγνώρισε άνετα στο πρόσωπο του Σ.Τ., τον δράστη, ιδίως μόλις αυτός άρχισε να αρθρώνει τις πρώτες λέξεις.

Η με κάθε δυνατή λεπτομέρεια ιστορηθείσα κατάπτυστη συμπεριφορά του κατηγορουμένου είχε σαν αποτέλεσμα την βάνανση προσβολή και την καταρράκωση του εσωτερικότατου πεδίου της προσωπικότητας της παθούσας, αφού έπληξε καίρια την ελευθερία της ως ατόμου **αναιρώντας την γενετήσια αυτοδιάθεσή της ως προς το χρόνο, τόπο και κυρίως ως προς την επιλογή του ερωτικού συντρόφου που δικαιούται αναφαίρετα να διεκδικεί στην παρούσα βιοτή κάθε φορέας της ανθρώπινης αξίας.**

Μ' αυτά τα δεδομένα δεν καταλείπεται καμία αμφιβολία ότι καταφάσκεται αναπόδραστα τόσο εξ υποκειμένου, όσο και εξ αντικειμένου το προκείμενο έγκλημα του βιασμού και μάλιστα τελεσθέν και με τις δύο εκφάνσεις της παράνομης βίας (σωματικής βίας και απειλής σπουδαίου και άμεσου κινδύνου)

και βέβαια συντρέχει αναντίρρητα και το στοιχείο επιχείρησης ή ανοχής ασελγούς πράξης, όπως αυτή τυποποιείται στην διάταξη του Π.Κ.

Επιπρόσθετα καταφάσκεται και η τέλεση των δύο άλλων συναφών εγκλημάτων, δηλαδή της παράνομης οπλοφορίας και οπλοχρησίας τόσο από άποψης υποκειμενικής, όσο και από άποψη αντικειμενικής, όπως άλλωστε αυτό θα καταδειχθεί και στη συνέχεια».

3. Σχολιασμός της απόφασης.

Το δικαστήριο εμμένει ιδιαίτερα στην ανάλυση του όρου «ασελγείς πράξεις», προκειμένου να διαπιστώσει σε ποιες περιπτώσεις εφαρμόζεται το άρθρο 336 (βιασμός) και σε ποιες το 337 (προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας) Π.Κ..

Σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά, δεν θα έπρεπε να υπάρχει τέτοιος προβληματισμός, γιατί στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα στοιχεία **σωματικής βίας και απειλής σπουδαίου και άμεσου κινδύνου** οδηγούν απευθείας τον εφαρμοστή του δικαίου στο έγκλημα του 336 Π.Κ.

Το «πρόβλημα» δημιουργείται επειδή στη συγκεκριμένη υπό κρίση περίπτωση δεν υπάρχει το στοιχείο της συνουσίας με τη στενή έννοια, δηλαδή της σωματικής διείσδυσης. Σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά, ο δράστης εκσπερμάτισε πάνω

στο σώμα της παθούσας χωρίς να διεισδύσει στον κόλπο της. Το στοιχείο αυτό φαίνεται να προβληματίζει ιδιαίτερα το δικαστήριο, γιατί χάνεται η προφάνεια του βιασμού ως «εξώγαμης συνουσίας», μολονότι το έγκλημα τελείται και με «εξαναγκασμό σε ανοχή ή επιχείρηση ασελγούς πράξης». Η –αδικοιολόγητη– αμηχανία του δικαστηρίου φαίνεται από την προσπάθειά του να ειρωνευτεί το δράστη, μιλώντας για «φιλανθρωπία», όταν αναφέρεται στο ότι, ύστερα από τις παρακλήσεις της παθούσας, δεν διείσδυσε στον κόλπο της, αλλά εκσπερμάτισε στους γλουτούς της.

Ο υφέρπων προβληματισμός του δικαστηρίου είναι μήπως στη συγκεκριμένη περίπτωση, λόγω της ασυνήθους τέλεσης του αδικήματος, δεν υπάρχει βιασμός, αλλά προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας (337Π.Κ.), η οποία τιμωρείται απλώς με φυλάκιση μέχρι ενός έτους και όχι με κάθειρξη όπως ο βιασμός. Σε μια τέτοια περίπτωση, η απειλή προς την παθούσα με μαχαίρι θα έπρεπε να υποβιβαστεί από **«απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου»** σε **«πρόταση που αφορά σε ασελγείς πράξεις»**. Είναι προφανές ότι ακόμα και με εξάντληση του νοηματικού περιεχομένου του όρου «προτάσεις που αφορούν σε ασελγείς πράξεις», η απειλή με μαχαίρι μήκους λαβίδας 10 εκατοστών εκφεύγει κατά πολύ από τον ποινικό πυρήνα της έννοιας «προτάσεις που αφορούν σε ασελγείς πράξεις» και υπάγεται στην «απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου». Ωστόσο, το δικαστήριο θεώρησε υποχρέωσή του να αναγάγει εν τέλει το ποινικό plus της υπαγωγής των περιστατικών στην αντικειμενική υπόσταση του βιασμού, σε ζήτημα σχετιζόμενο με τη σεξουαλική αυτοδιάθεση του ατόμου, ως έκφανση της ανθρώπινης αξίας (2§1 του Συντάγματος).

Θεωρώντας ότι η πράξη τελέστηκε κατά τρόπο εξαιρετικά ειδική, ώστε λόγοι προστασίας και σεβασμού της αξίας του ανθρώπου να επιβάλλουν την επιβολή της μεγίστης δυνατής ποινής, με επίκληση του άρθρου 2§1 Σ. το δικαστήριο

παρακάμπτοντας τις δογματικές αναστολές του υπήγαγε τα πραγματικά περιστατικά στο άρθρο 336 Π.Κ.

4. Συμπέρασμα.

Αν και στην απόφαση αναπτύσσονται αδικαιολόγητα από πλευράς ποινικού δόγματος ερωτήματα για την υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στην αντικειμενική υπόσταση του βιασμού ή της προσβολής της γενετήσιας αξιοπρέπειας, η απόφαση καταλήγει σε σωστό συμπέρασμα και με σωστή αναγωγή στο άρθρο 2§1 Σ.

Δεν είναι τυχαίο ότι το αδίκημα του άρθρου 337 Π.Κ. τιλοφορείται ως «προσβολή της γενετήσιας **αξιοπρέπειας**», ενώ η υπαγωγή στον βιασμό γίνεται επειδή με το έγκλημα προσβάλλεται η ανθρώπινη **αξία**. Έτσι καθίσταται σαφέστερη η διαφορά ανάμεσα στα δύο νομικά μεγέθη και στη βαρύτητα που συνεπάγεται η προσβολή καθενός. Η προσβολή της ανθρώπινης αξίας την οποία συνεπάγεται το έγκλημα του βιασμού επιφέρει την επιβολή της ποινής της κάθειρξης, ενώ η προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας, την οποία συνεπάγεται η πρόταση και τέλεση ασελών πράξεων επιφέρει την επιβολή της φυλάκισης μέχρι ενός έτους. Η διαφορά βαρύτητας είναι ανάγλυφη στην ποινική απαξία του ενός μεγέθους από το άλλο. Καθοριστική ως προς αυτό καθίσταται προφανώς η αναγωγή στη συνταγματικότητα της ανθρώπινης αξίας έναντι του (απλώς ποινικού μεγέθους) της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

